Regionshuset
Viborg
Koncernøkonomi
Hospitalsøkonomi
Skottenborg 26
DK-8800 Viborg
Tel. +45 8728 5000
afdelingsmail@regionmidtjylland.dk
www.regionmidtjylland.dk

Notat vedrørende forslag til Region Midtjyllands Budget 2010 til Forretningsudvalgets 1. behandling den 11. august 2009

Dato 06.08.2009
Niels E. Kristensen
Tel. +45 8728 5414
NielsErik.Kristensen@stab.rm.dk

1. Indledning

Økonomiaftalen for 2010 mellem regeringen og Danske Regioner blev indgået den 13. juni 2009. På baggrund af aftalens rammer for regionens økonomi i 2010 drøftede Forretningsudvalget den 23. juni 2009 den økonomiske situation og godkendte rammer for det videre arbejde med forslag til Budget 2010.

Efter Forretningsudvalgets møde den 23. juni 2009 har regionen modtaget den endelige bloktilskudsudmelding med specifikation af regionens indtægter, fordelingsnøgler og reguleringer i medfør af lov- og cirkulæreprogrammet (DUT-reguleringer).

Med specifikationen af regionens finansieringsindtægter og DUT-reguleringer sker en række reguleringer i de budgetrammer, som Forretningsudvalget godkendte den 23. juni 2009. I dette notat med bilag redegøres for disse reguleringer, og der præsenteres forslag til Budget 2010, inklusiv forslag til revideret investeringsplan for 2009 og 2010 til Forretningsudvalgets 1. behandling.

De nævnte ændringer i rammerne for regionens økonomiske vilkår påvirker primært sundhedsområdet, som i kraft af størrelse og betydelige økonomiske udfordringer får en fremtrædende plads i dette notat, jf. afsnit 2. Men som det fremgår af nedenstående disposition, vil notatet også beskrive forslag til budget for det sociale område, regional udvikling og fælles formål og administration.

Indholdsoversigt:

Afsnit 2 beskriver sundhedsområdet (somatik og behandlingspsykiatri) i følgende dele:
2.1 – 2.3 beskriver overordnet vilkårene for budgetlægningen – bloktilskudsudmeldingen, de endelige fordelingsnøgler for bloktilskud, kommunal medfinansiering og udgifter til medicintilskud og reguleringer i medfør af lov- og Cirkulæreprogrammet (DUT), samt de tiltag, som foreslås anvendt med henblik på reduktion af den

økonomiske ubalance, herunder sammenhængen med det vurderede udgiftspres.
2.4 beskriver den overordnede budgetramme for sundhedsområdet, herunder anlægsramme, finansielle poster og låneoptag.
2.5 – 2.6 beskriver forslag til Budget 2010 for henholdsvis det somatiske sundhedsvæsen inkl. primær sundhed og behandlingspsykiatrien.

Afsnit 3 beskriver forslag til Budget 2010 for det sociale område.

Afsnit 4 beskriver forslag til Budget 2010 for Regional Udvikling.

Afsnit 5 beskriver forslag til Budget 2010 vedrørende de finansielle poster (afdrag og renter).

Afsnit 6 beskriver budgetforslagets rammer vedrørende renter, afdrag, låneoptag og leasing.

Afsnit 7 beskriver de likviditetsmæssige virkninger af forslag til Budget 2010.

2. Sundhedsområdet – somatik og behandlingspsykiatri

Folketingets finansudvalg behandlede den 25. juni 2009 Økonomiaftalen om regionernes økonomi i 2010, som regeringen og Danske Regioner indgik den 13. juni 2009. På baggrund heraf har regionen efterfølgende modtaget den endelige bloktilskudsudmelding og reguleringer i medfør af lov- og cirkulæreprogrammet (DUT).

2.1. Bloktilskudsudmelding og fordelingsnøgler

Økonomiaftalen for 2010's centrale forudsætninger om aktivitetsstigning på 3,5 % og produktivitetskrav på 2 %, samt de centrale aftalerammer om samlede nettodriftsudgifter (ekskl. medicintilskud) på 86.763 mio. kr. og en nettoanlægsramme på 2.705 mio. kr. er indarbejdet i bloktilskudsudmeldingen. Hertil kommer reguleringerne i medfør af lov- og cirkulære programmet (DUT), som beskrevet i afsnit 2.2.

Parallelt med bloktilskudsudmeldingen fra Indenrigs- og Socialministeriet har regionen modtaget de specificerede fordelingsnøgler for bloktilskud, kommunal medfinansiering og udgifter til tilskudsmedicin under medicingarantien, som grundlag for regionens specifikke indtægter og forventede udgifter jævnfør Økonomiaftalen for 2010.

De enkelte fordelingsnøgler er, som vist i nedenstående tabel 1 ændret i beskedent omfang – ændringer i cifrene efter kommaet, men i og med at justeringer er ensidigt til ugunst for Region Midtjylland er den samlede økonomiske konsekvens med 58 mio. kr. ikke uvæsentlig i forhold til den samlede økonomiske balance.

Tabel 1: Region Midtjyllands andele af bloktilskud, kommunal medfinansiering og udgifter ift. medicingarantien 2009 og 2010

	Budget 2009	Budget 2010	Økonomisk virkning Budget 2009 - Budget 2010
andel - bloktilskud	21,21%	21,18%	19 mio. kr.
andel - kommunal medfinansiering	21,58%	21,42%	16 mio. kr.
andel - udgifter medicingaranti	22,10%	22,43%	23 mio. kr.
I alt			58 mio. kr.

Bloktilskuddets fordeling er fastlagt ved et alderskriterium og en række socioøkonomiske kriterier, og mens regionen tilskud stiger på grund af tilvækst i indbyggertallet og deres alderssammensætning (ca. +32,6 mio. kr.), er der et fald i tilskuddet fra de socioøkonomiske kriterier (ca. -51,6 mio. kr.) primært på grund af kriterierne "Familier på overførselsindkomst" og "Børn af enlige". Udviklingen i bloktilskuddet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag A.

Det bemærkes, at ændringerne i den relative fordeling af bloktilskuddets socioøkonomiske kriterier i høj grad skyldes, at antallet af ”Familier på overførselsindkomst”, ”Børn af enlige” mv. ændrer sig i de øvrige regioner. Dermed påvirker udviklingen i andre regioner marginalt det opgjorte udgiftsbehov i Region Midtjylland.

Mens bloktilskudsfordelingen er endelig, er fordelingsnøglerne for kommunal medfinansiering og udgifter til tilskudsmedicin en prognose, hvor man anvender den faktuelle fordeling af landsindtægter/-udgifter i Regnskab 2008, som fordelingsnøgle for de forventede landsudgifter aftalt i Økonomiaftale 2010.

Når regionens andel af den kommunale medfinansiering falder i Regnskab 2008, skal det ses i sammenhæng med de besparelser, som blev gennemført i efteråret 2008 i forlængelse af forliget om Budget 2009.

Regionens relativt stigende andel af udgifterne til tilskudsmedicinen i Regnskab 2008, som danner grundlag for fordelingen af den landsdækkende medicingaranti i 2010 lader sig ikke umiddelbart forklare.

Fordelingsnøglerne for den kommunale medfinansiering og de forventede medicinudgifter er modsat bloktilskudsnøglen, som er endelig, kun en prognose for den forventede fordeling af den kommunale medfinansiering, idet de kommunale bidrag/medicintilskudsudgifterne i sidste ende bestemmes af den faktiske aktivitet i 2010. I princippet kan Region Midtjylland anvende egne skøn for den kommunale medfinansiering i budget 2010, men det vil være et brud på princippet om aftalenær budgettering.

For at sikre en fortsat balance i budgetforslaget vil de faldende indtægter og forventede stigende udgifter skulle imødegås ved en tilsvarende reduktion på udgiftssiden. De seneste vurderinger af kontoen for samhandel med de øvrige regioner giver belæg for en forventet ydeligere reduktion med 20 mio. kr. Der var i materialet forelagt for Forretningsudvalget indregnet en reduktion på 50 mio. kr. i de samlede balancetiltag. Det vurderes nu, at den samlede reduktion vil være 70 mio. kr.

Benyttes de 20 mio. kr. fra samhandelskontoen, som foreslået ovenfor, vil der være behov for andre tiltag, som nedbringer udgifterne i budgettet med ca. 40 mio. kr. Der foreslås en reduktion af takststyringspuljen på det somatiske område og en rammereduktion for behandlingspsykiatrien.

2.2. Reguleringer i medfør af Lov- og cirkulæreprogrammet (DUT-reguleringer)

I den ovennævnte bloktilskudsudmelding er indarbejdet reguleringen i medfør af Lov- og cirkulæreprogrammet (DUT) for 2010. DUT-reguleringen indeholder, som vanligt, en lang række reguleringer i bloktilskuddet i medfør af nye regler og opgaveflytninger. Den samlede virkning af DUT-2010 på sundhedsområdet for Region Midtjylland er et løft på bloktilskuddet på 36,8 mio. kr. hertil kommer en kommunal medfinansiering af øgede aktiviteter på 2,6 mio. kr.

Den primære post i DUT-reguleringen for 2010 er 25,3 mio. kr. i tilknytning til initiativerne i Den Danske Kvalitetsmodel. Kvalitetsmodellens midler er i det fremlagte forslag til Budget 2010 hensat i en fællespulje med henblik på senere udmøntning på de somatiske og behandlingspsykiatriske områder efter en nærmere kortlægning af regionens indsats med implementering af kvalitetsmodellen. De øvrige DUT-reguleringer er i forlaget til Budget 2010 udmøntet på de driftsområder, som varetager de tilhørende opgaver. De enkelte elementer i DUT-reguleringen er beskrevet i bilag C.

2.3 Balancetiltag i forslag til Budget 2010 – herunder afstemning mellem vurderet udgiftspres og realvækst – samt ansøgning i relation til forventede ændringer i bloktilskudsfordelingen fra 2011

I materialet til Forretningsudvalgets møde den 23. juni 2009 var vurderingen, at den økonomiske ubalance på sundhedsområdet i Budget 2010 var 315 mio. kr. En ubalance, som blev foreslået bragt i balance ved dels en flytning af udgiftsområder fra drift til anlæg samt en ansøgning om lånedispensation i relation til en forventet ændring i regionens bloktilskud fra og med 2011, som følge af finansieringsudvalgets analyser af bloktilskudsmodellens grundlag og kriterier.

Den samlede økonomiske ubalance er sammensat af 3 hovedkomponenter.

A. Der vil være en varig ubalance i 2009 på 172 mio. kr. primært vedrørende ny dyr medicin/nye behandlinger, primær sundhed og det præhospitale område, som skal håndteres ved budgetlægningen for 2010.

B. Der er efter indarbejdelsen af Økonomiaftale 2010's realvækst og generelle forudsætninger for aktivitets- og udgiftsudviklingen i 2010 et udgiftspres i 2010 på 13 mio. kr., som skal håndteres ved budgetlægningen for 2010.

Det vurderede uløste udgiftspres i 2010 på 13 mio. kr. i materialet til Forretningsudvalgets møde den 23. juni 2009 er en revurdering af det udgiftspres på 1.000 mio. kr., som blev forelagt Forretningsudvalget i maj og Regionrådet på mødet den 17. juni 2009. Revurderingen

er sket på grundlag af Økonomiaftale 2010's realvækst og generelle forudsætninger om aktivitets- og udgiftsudvikling.

Sammenhængen mellem de to vurderinger af udgiftspresset før og efter Økonomiaftalen for 2010 er uddybende beskrevet i vedlagte bilag D. Den økonomiske realvækst i Økonomiaftale 2010 er på 326 mio. kr. (ekskl. sygesikringsmedicin), hvilket reducerer udgiftspresset til 674 mio. kr.

Det resterende udgiftspres på 674 mio. kr. kan opdeles i to hovedelementer:

- Der er en forskel på 459 mio. kr. mellem administrationens vurderinger af udgiftspresset og Økonomiaftalens forudsætninger og realstigninger i aktivitet, ny dyr medicin, primær sundhed, midler til livstruende sygdomme og psykiatri. Det er her foreslået, at Regionsrådet følger de landsdækkende forudsætninger, altså aftalenær budgettering, idet det må forventes, at alle regioner vil være i samme situation.
- Der er en forskel på 215 mio. kr., som vedrører administrationens opgørelse af de politiske og administrative ønsker om imødekommelse af forskellige aktivitets- og serviceudvidelser. De politiske og administrative ønsker imødekommes delvist ved forslag om budgetreduktioner på 57 mio. kr. samt de 13 mio. kr., der foreslås indarbejdet i de samlede balancetiltag. Med imødekommelse af ønsker for i alt 70 mio. kr. tilbagestår ønsker for 145 mio. kr., der ikke prioriteres ind i budgetrammen.

C. Den sidste komponent i vurderingen af en økonomisk ubalance på i alt 315 mio. kr. vedrører anvendelsen af leasingaftaler. Det foreslås, at regionen i 2010 ikke videreføre den leasingmodel, som blev indarbejdet i Budget 2009 i forbindelse med forligsaftalen. Dette indebærer, at de 130 mio. kr., som tidligere indgik i finansiering via leasingmodellen i 2010 skal håndteres på anden vis med henblik på etablering af budgetbalance.

Til Forretningsudvalgets møde den 23. juni 2009 var fremlagt forslag for håndteringen af den økonomiske ubalance på 315 mio. kr., og Forretningsudvalget godkendte indstillingen om, at der søges etableret balance i forslag til Budget 2010 følgende 2 tiltag:

i. En flytning af udgifter fra driftsrammen til anlægsrammen, hvilket er muligt i og med der inden for driftsrammen afholdes udgifter til anskaffelser, som koster mere end 100.000 kr. og har en levetid på mere end 1 år, hvorefter anskaffelsen i henhold til Budget- og regnskabssystemet for regioner defineres som et anlægsaktiv. Det vurderes, at der skal flyttes udgifter for i alt 115 mio. kr.

I forhold til den forslåede flytning fra drifts- til anlægsramme skal bemærkes, at mens der i Økonomiaftalen er aftalt et loft for nettodriftsudgifterne er der intet loft for anlægsudgifterne.

ii. En ekstra lånefinansiering på 200 mio. kr. i 2010 svarende til effekten af den forventede omfordeling af bloktilskuddet, som forventes gennemført fra 2011.

I forbindelse med Økonomiaftalen for 2009 var der enighed om, at der i regi af Finansieringsudvalget gennemførtes en analyse og vurdering af kriterierne i bloktilskudsfordelingsmodellen, og at Finansieringsudvalget på baggrund heraf kan

forslå eventuelle justeringer af modellen. Arbejdet var forventet færdiggjort i foråret 2009.

Finansieringsudvalget har endnu ikke afsluttet arbejdet, og da en eventuel ændring i bloktilskudsfordelingen skal gennemføres ved lov kan denne ikke få virkning før 2011.

For at sikre kontinuitet i driften var det indstillet til Forretningsudvalget, at administrationen søgte Indenrigs- og Socialministeriet om dispensation til lånefinansiering af den økonomiske ubalance på 200 mio. kr. i 2010. Alternativet til lånefinansiering vil være en 1-årig besparelse i 2010. Ansøgningen om dispensation er vedlagt som bilag B.

2.4 Den overordnede budgetramme for forslaget til budget 2010

Som beskrevet i de ovenstående afsnit giver den endelige bloktilskudsudmelding, DUT-reguleringer og de endelige fordelingsnøgler anledning til en tilpasning af den overordnede budgetramme for sundhedsområdet.

I nedenstående tabel 2 er vist forslaget for den samlede budgetramme 2010 for sundhedsområdet. Rammen er angivet efter udgiftsbaserede principper jf. Økonomiaftalen.

Forslaget til budgetramme 2010 er baseret på en række forudsætninger, herunder som omtalt i afsnit 2.3 Økonomiaftale 2010's centrale forudsætninger om aktivitets- og udgiftsudviklingen.

De væsentligste af disse forudsætninger er:

- Aktivitetsstigningen fra 2009 til 2010 ikke overstiger 3,5 % og at 2 % heraf finansieres ved stigende produktivitet.
- De særskilte indsatsområder (akut kræft, hjertepakker mv.) kan udvikles inden for de økonomiske rammer, som følger af Økonomiaftalen og i forlængelse heraf, at en evt. meraktivitet kan indarbejdes i den overordnede aktivitetsforudsætning omtalt ovenfor.
- Udgiftsudvikling for ny dyr medicin og nye behandlinger afdæmpes, så de samlede merudgifter ikke overstiger de midler, som er tilført området via Økonomiaftalen. Dette indebærer bl.a., at aftalen mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Lægemiddelindustrien får den forventede prisdæmpende effekt.
- Genindførelsen af det udvidede frie sygehus valg set i sammenhæng med aftalen om prisreduktion mellem Danske Regioner og privathospitalernes brancheorganisationer og regionens egne initiativer ikke medfører meraktivitet. (Prisreduktionen er skønnet til ca. 25 %)
- Udgiftspresset på det psykiatriske område i vidt omfang løses ved de forestående forhandlinger mellem partierne i satspuljeforliget eller ved intern omprioritering.
- Regionen gør brug af Økonomiaftalens muligheder for lånefinansiering, herunder at Indenrigs- og Socialministeriet giver de fornødne dispensationer til låneoptag.

Tabel 2 (mio. kr.) (P/L-2010)	**Tekniske ramme 2010**	**Øk.aftale realvækst**	**Balancetiltag efter Øk.aftale**	**DUT-reguleringer**	**Budgetramme 2010**
A. Indtægter					
i) Bloktilskud fra staten	**15.951,0**	**337,4**		36,8	**16.325,1**
ii) Kommunale grundbidrag	**1.494,3**	**15,7**			**1.510,0**
iii) Statsligt aktivitetsbidrag	**550,6**	**-0,5**			**550,1**
iv) Kommunalt aktivitetsbidrag	**2.296,9**	**3,4**		2,6	**2.300,3**
v) Overgangsordning	**-191,0**	**63,7**			**-127,3**
vi) Tilskud, Kvalitetsfonden (sygehusstruktur)					**326,7**
vii) Tilskud, statslig pulje (retspsyk. Anlæg)					**10,0**
Indtægter i alt	**20.101,8**	**419,7**	**0,0**	**39,3**	**20.895,0**
B. Nettodriftsudgifter					
Psykiatri					
- Behandlingspsykiatri	1.372,6	0,0	-5,2	21,7	1.389,2
Psykiatri i alt	1.372,6	0,0	-5,2	21,7	1.389,2
Somatik					
- Regionshospitaler og fælleskonti	13.391,4	268,4	19,7	-8,8	13.670,7
- Medicintilskud	1.524,4	61,0			1.585,4
- Øvrig sygesikring	2.815,0	58,3	148,0	1,0	3.022,3
- Sundhedsstab	107,8		-2,2		105,7
- Leasingydelser og -renter	85,8				85,8
- leasingpulje	-130,0		130,0		0,0
- Regulering jf. flytning til anlæg			-115,0		-115,0
Somatik i alt	17.794,4	387,6	180,5	-7,7	18.354,9
Øvrig					
- Andel af fælles formål og adm.	424,1	13,8	9,7		447,6
- Reserve/Fælles puljer	0,0			25,3	25,3
Øvrig i alt	424,1	13,8	9,7	25,3	473,0
Driftsudgifter i alt	**19.591,2**	**401,4**	**185,1**	**39,3**	**20.217,0**
C. Anlægsudgifter					
Udmøntede projekter , i alt - heraf					**641,4**
- Kvalitetsfondsprojekter					*444,5*
- Somatik (øvrige)					*39,2*
- Behandlingspsykiatri	702,3				*35,5*
- Fælles formål og adm.					*7,2*
- Pulje til driftsanskaffelser					*115*
Disponibelt beløb til prioritering					**490,5**
Anlægsudgifter i alt	**702,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**1.131,9**
D. Drifts- og anlægsudgifter i alt	**20.293,5**	**401,4**	**185,1**	**39,3**	**21.348,9**
E. Finansielle poster					
i) Andel af nettorente	101,3				125,8
ii) Andel af Afdrag på lån					188,0
Finansielle poster i alt	**101,3**				**313,8**
Årets resultat (A-D-E)	**-293,0**	**18,3**	**-185,1**	**0,0**	**-767,8**
F. Låneoptag					
i) Lån medioteknik	0,0				42,4
ii) Lån overgangsordningen	191,0				127,3
iii) Lån afdrag	0,0				239,0
iv) Forventet låneoptag jf. finansieringsreform			200,0		200,0
v) Lån vedr. egenfinansiering - investeringer i moderne sygehusstruktur					68,1
vi) Lån vedr. investeringer i elspareprojekter					91,0
Låneoptag i alt	191,0		200,0	0,0	**767,8**
Henlæggelse til kasse (A+F)	**-102,0**				**0,0**

De viste budgetrammer tager udgangspunkt i den Tekniske budgetramme 2010. Denne er beregnet med udgangspunkt i det vedtagne Budget 2009, som er korrigeret for engangs-indtægter/-udgifter, tillægsbevillinger og administrationens forslag til budgetneutrale omplaceringer. Herefter er foretaget pris- og lønregulering i henhold til Økonomiaftale 2010's forudsætninger om pris- og lønudviklingen.

A. Indtægter
De samlede indtægter er på baggrund af bloktilskudsudmeldingen, DUT-reguleringer inkl. den afledte kommunale medfinansiering og de endelige fordelingsnøgler opgjort til 20.895,0 mio. kr.

Indtægter består af bloktilskud, kommunale grundbidrag samt statslige og kommunale aktivitetsbidrag. De samlede indtægter er derfor dels fastlagt ved de tidligere beskrevne fordelingsnøgler for bloktilskud og kommunal medfinansiering samt udviklingen i regionens indbyggertal.

På indtægtssiden er foretaget en reduktion på 127 mio. kr., som er regionen bidrag i 2010 til den 5-årige overgangsordning, som løber i perioden 2007-2011.

Herudover er indarbejdet et tilskud fra Kvalitetsfonden til investeringer i moderne sygehusstruktur på 326,7 mio. kr. (60% finansiering af de godkendte projekters rådighedsbeløb) og et tilskud på 10 mio. kr. vedr. anlægsprojekter vedr. retspsykiatrien (regionens forventede andel af de 50 mio. kr. i ansøgningspuljen vedr. anlægsløft i retspsykiatrien).

B. Nettodriftsudgifter, i alt
De samlede nettodriftsudgifter er 20.217,0 mio. kr. fordelt med henholdsvis 1389,2 mio. kr. til behandlingspsykiatrien, 18.354,9 mio. kr. til det somatiske område og 473,0 mio. kr. til sundhedsområdets andel af udgifterne til Fælles formål og Administration.

De samlede nettodriftsudgifter er 200 mio. kr. højere end aftaleniveauet i Økonomiaftale 2010. Dette skyldes den ansøgte dispensation om lånefinansiering og udgiftsløft på 200 mio. kr.

Den samlede budgetramme for sundhedsområdet drift (somatik, behandlingspsykiatri og andel af fælles formål og administration) er i forhold til 2009 tilført i alt 587,6 mio. kr. eksklusiv et teknisk løft i Økonomiaftale 2010 på 13,8 mio. kr. vedrørende tjenestemandspensioner og DUT-reguleringerne, der inklusiv den afledte kommunale medfinansiering tilfører 39,3 mio. kr.

Ved Økonomiaftale 2010 er sundhedsområdet tilført et realløft på 387,6 mio. kr. til nettodriftsudgiftsrammen. Realløftet er sammensat af elementerne vist i nedenstående tabel 3.

Tabel 3: Økonomiaftale 2010's realvækst for Sundhedsområdet

Mio. kr.	Realvækst Budget 2009 - Budget 2010
- Aktivitetsstigning (1)	176,2
- Sygehusmedicin	63,5
- Intensiv/livstruende sygdomme	21,2
- Mammografiscreening	7,4
Hospitaler og Fælles konti (2)	**268,3**
Sygesikringsmedicin	**61,0**
Primær Sundhed	**58,3**
I alt	**387,6**

Noter: 1) I Økonomiaftalens finansiering af aktivitetsstigning inkluderer en finansiering af sygehusmedicin for den stigende aktivitet. Andelen er ca. 10 %, og de cirka 18 mio. kr. vil i den specificerede budgettering blive indarbejdet på medicinkontoen.
2) Det samlede realløft for Hospitaler og Fælles konti vil blive udmøntet på bevillingsniveauer i den fortsatte budgetlægning.

Som tidligere beskrevet er der foreslået en række tiltag med henblik på at sikre en bedre balance i det fremlagte budgetforslag. Disse elementer indebærer i alt et løft i nettoudgiftsrammen på 200,0 mio. kr., hvori indgår de finansielle forskydninger mellem bortfaldet af leasingramme og den foreslåede overflytning fra drift til anlæg. Det samlede løft er finansieret ved den ansøgte lånedispensation til Indenrigs- og Socialministeriet.

De samlede løft, som både vedrører de forventede balanceproblemer i 2009 og 2010, består af en række elementer, hvor der udover løftet på 200 mio. kr. sker en række omprioriteringer. Hovedelementerne er vist i nedenstående tabel 4.

Tabel 4: Øvrige balancetiltag

Indarbejdet udgiftspres og serviceløft	**Mio. kr.**
Ny dyr medicin	70
Præhospital	94
Primær sundhed	148
IT-drift (1)	15
Fælles konti	31
Ophør af leasingmodel (jf. budgetforlig 2009)	130
A. I alt	**488**
Indarbejdet besparelser og udgiftsreduktioner	
Samhandel øvr regioner	-50
2 %-produktivitetskrav. Administration	-7,3
Driftsbesparelser vedr. IT-genopretningsplan (2)	-13,9
Besparelser jf. aftale ml. Danske Regioner og privathospitaler	-52
Flytning af udgiftsposter fra drift til anlæg	-115
Øvrige besparelser på fælleskonti	-49,8
B. I alt	**-288**
C. Sum (a-b) (3)	**200**

1) Bevillingen til IT-området og modsvarende driftsbesparelser er indarbejdet med forbehold for Regionsrådets godkendelse heraf, jf. sagens udsættelse på forretningsudvalgets møde den 23. juni 2009.
2) Driftsbesparelserne vedrørende IT-området er i alt 15 mio. kr., idet de resterende 1,1 mio. kr. finansieres ved besparelser på Social området og Regional Udvikling.

Som tabellen viser, er der i budgetrammen indarbejdet øgede udgifter for 358 mio. kr., hvortil kommer de 130 mio. kr. vedrørende leasingordningen ophør. De øgede udgifter vedrører:

- Ny dyr medicin tilføres 70 mio. kr. svarende til den forventede ubalance i 2009.
- Det præhospitale område tilføres 49 mio. kr. vedrørende den forventede ubalance i 2009 samt 45 mio. kr. til udgiftsstigningen i 2010. Den samlede udvidelse på 94 mio. kr. svarende til en realvækst på ca. 17 % dækker merudgifterne i forbindelse med ambulanceudbuddet og udbuddet af den liggende patientbefordring samt finansiering af akutbiler i Viborg, Skive og udvidelsen i Silkeborg samt etablering af akutbil i Lemvig. Udgiftsudviklingen for det præhospitale område er nærmere beskrevet i bilag E.
- Primær sundhed tilføres 148 mio. kr. svarende til den forventede ubalance i 2009.
- IT-området tilføres 15 mio. kr. i relation til den samlede genopretningsplan for IT-områdets økonomi. IT-områdets samlede økonomiske ubalance er 90 mio. kr., hvilket håndteres ved en overførelse fra drift til anlæg på 60 mio. kr., en besparelse på IT-driften på 15 mio. kr. samt denne merbevilling på 15 mio. kr., som er finansieret ved driftsbesparelser fordelt på de øvrige driftsområder. Forretningsudvalget udsatte på mødet den 23. juni 2009 behandlingen af sagen om IT-områdets økonomi, hvorfor indarbejdelsen af genopretningsplanen i forslag til budget 2010 er med forbehold for Regionsrådets efterfølgende godkendelse.
- Fælles konti tilføres i alt 31 mio. kr. fordelt med 6 mio. kr. til dækning af ubalancen i 2009 og 25 mio. kr. vedrørende udgiftspres i 2010. Sidstnævnte vedrører bortfald af statslige driftstilskud til hospices på 4,4 mio. kr., en dækning af merudgifter på 10 mio. kr. til løn til læger i praksisdelen af speciallægeuddannelsen i almen medicin og voksende udgifter på 10 mio. kr. til særlige medicingrupper.

Finansieringen af de øgede udgifter sker delvis ved forventede mindre udgifter vedrørende:

- Samhandlen med øvrige regioner på -50 mio. kr.
- Faldende udgifter vedrørende behandlinger på privathospitaler i medfør af Danske Regionernes aftale med privathospitalerne om lavere takster.
- Et produktivitetskrav på 2 % til administrationen samt generelle besparelser på driftsområderne i relation til ovennævnte udvidelse af IT-områdets ramme.

Den samlede nettovirkning af balancetiltagene på 200 mio. kr. finansieres ved den forventede lånefinansiering på 200 mio. kr. i forbindelse med den forventede ændrede bloktilskudsfordeling fra 2011.

Endelig er nettodriftsudgifterne korrigeret for virkningen af DUT-reguleringerne. Samlet betyder DUT-reguleringen for 2010, at der sker et løft i henholdsvis indtægter og udgifter på 39,3 mio. kr. De enkelte elementer i DUT-reguleringen er nærmere beskrevet i bilag C.

iii. Anlægsudgifterne

De samlede anlægsudgifter i forslaget til samlet budgetramme for sundhedsområdet er på 1.131,9 mio. kr., heri indgår de 212 mio. kr., som regionen i henhold til Økonomiaftale 2010's forudsætninger skal anvende/reserve til anlægsprojekter, som medfinansieres af Kvalitetsfonden. Den samlede investeringsramme er baseret på Økonomiaftalens forudsætninger vedrørende anlægsramme, tilskud fra Kvalitetsfonden til investeringerne i moderne sygehusstruktur, lånefinansiering i henhold til egenfinansieringen af

Kvalitetsfondsprojekterne, elspareprojekter finansieret ved låneadgang samt endelig regionens andel i den statslige pulje til anlægsløft i retspsykiatrien.

I det vedlagte (Bilag F) Forslag til Investeringsplan for 2009 og 2010 findes et prioriteringsforslag for anlægsbudgettet i 2009 og 2010. Det forudsættes, at de allerede vedtagne projekter i 2009 og 2010 fortsætter som besluttet.

Prioriteringsforslaget fordeler de disponible anlægsmidler i 2009 og 2010 i rammer og puljer. De enkelte projekter vil blive forelagt Regionsrådet efterfølgende.

Prioriteringsforslaget giver mulighed for at påbegynde etableringen af fælles akutmodtagelser i Randers, Horsens og Vest i mindre skala. Modsat udskydes planerne om etablering af en midlertidig fælles akutmodtagelse på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus og Center of Excellence på Regionshospitalet Silkeborg.

Det afsatte beløb til indkøb af medicotekniske anskaffelser er reduceret i forhold til tidligere år. Beløbet til vedligeholdelses- og driftsnødvendige anlægsprojekter er ligeledes væsentligt reduceret i forhold til det faktiske behov. Her kan nogle af disse anlægsprojekter finansieres via en låne el-pulje mod en senere tilbagebetaling enten via drifts- eller anlægsbudgettet.

Samlet set vil der være tale om væsentlige udskydelser af projekter. Samtidig er ikke afsat en reserve til uventede projekter i 2010. I tilfælde af at disse projekter opstår, bliver de forelagt Regionsrådet enkeltvis.

E. Finansielle poster
De finansielle poster, som er budgetlagt til i alt 313,8 mio. kr. De nærmere forudsætninger for beregning af afdrag og renter er beskrevet i afsnit 6, som yderligere uddybes i budgetbemærkningerne.

F. Låneoptag
Det samlede budgetforslag indebærer et låneoptag på i alt 767,8 mio. kr. Der er med Økonomiaftale 2010 afsat en låneramme for regionen på 42,4 mio. kr. vedrørende medico-teknik. Dette lån og lånene vedrørende egenfinansiering af kvalitetsfondsprojekter og elspareprojekter forudsætter ikke lånedispensation, hvilket er tilfældet for det øvrige låneoptag.

De forudsatte lån er:
- Et låneoptag på i alt 239 mio. kr. til refinansiering af afdrag på lån og leasingaftaler.
- Et låneoptag på 127 mio. kr. til finansiering af overgangsordningen, jf. den interne regionale aftale om omfordeling af udgifter med henblik på Region Midtjyllands udgiftsløft.
- Et låneoptag på 200 mio. kr. til engangsfinansiering i 2010 af det forventede højere bloktilskud fra og med 2011 i forlængelse af Finansieringsudvalgets forslag til ændret fordeling af bloktilskuddet.
- Et låneoptag på 42,4 mio. kr. til investeringer i medico-teknik.
- Et låneoptag på 68,1 mio. kr. vedrørende egenfinansieringen af projekter med tilskud fra Kvalitetsfonden.
- Et låneoptag på 91,0 mio. kr. vedrørende elspareprojekter.

G. Henlæggelse til / træk på kasse
Det samlede forslag til budgetramme for sundhedsområdet inkl. de finansielle poster og låneoptaget er i balance. Der er således ikke budgetteret med hverken henlæggelse eller træk på kassen.

2.5 Forslag til budget for det somatiske område – hospitaler, fælles konti og primær sundhed

I nedenstående tabel er de overordnede budgetrammer beskrevet i afsnit 2.4 specificeret i forhold til hospitaler, fælles konti, primær sundhed og sundhedsområdets stab.

Tallene i nedenstående tabel er modsat det tidligere afsnits tal opgjort efter det omkostningsbaserede budget- og regnskabsprincip, hvorfor tallene ikke umiddelbart kan sammenlignes. Regionen skal jf. Budget- og Regnskabssystemet for regioner afgive omkostningsbaserede bevillinger, mens den overordnede udgiftsramme skal afstemmes i forhold til Økonomiaftalens udgiftsbaserede principper. Sammenhængen mellem det udgiftsbaserede budget og omkostningsbaserede budget er kort illustreret i "omregningstabellen" nedenfor.

Tabel 5: Sammenhæng mellem udgiftsbaseret og omkostningsbaseret budgetramme

	Mio. kr.
Udgiftsbaserede budgetramme (1)	**18.355**
Kalkulatoriske omkostninger	
- Afskrivninger	386
- Hensættelser tjenestemandspensioner	82
- Statuskonteringer(2)	-795
- Lagerforskydninger mv.	-22
- Hensættelser til feriepenge	38
I alt	**-311**
Omkostningsbaserede budgetramme	**18.044**

Noter: 1) Den udgiftsbaserede budgetramme er på 18.355 mio. kr. jf. tabellen side 7
2) Statuskonteringer omfatter en række poster – de primære er aktivering af igangværende anlægsarbejder, leasingaktiver og aktivering af anskaffelser (defineret ved aktiver med levetid + 1år og pris >100.000 kr.).

De kalkulatoriske omkostninger er et udtryk på forskellen mellem periodiseringsprincipperne i henholdsvis det udgiftsbaserede og omkostningsbaserede regnskabsprincip. Kort fortalt sker registreringen i det udgiftsbaserede princip i forbindelse med betalingen, mens registreringen i det omkostningsbaserede princip sker ved anvendelsen af den anskaffede ressource. Eksempelvis vil udgiften til en bil i det udgiftsbaserede princip blive registreret ved betalingen, mens den i det omkostningsbaserede princip løbende over 5 år vil blive afskrevet.

Tabel 6: Nettobevilling budget 2010 og overslagsår 2011-2013 (Omkostningsbaseret)

Mio. kr. 2010-pris- og lønniveau	Regnskab 2008	Budget 2009	Budget 2010	Budgetoverslag 2011	 2012	 2013
Regionshospitalet Horsens, Brædstrup og Odder	750,2	746,3	776,9	776,9	776,9	776,9
Regionshospitalet Randers og Grenaa	1.026,4	1.040,7	1.031,7	1.031,7	1.031,7	1.031,7
Ringkøbing og Tarm (Hospitalsenheden Vest)	1.724,1	1.953,7	1.723,8	1.723,8	1.723,8	1.723,8
og Skanderborg Sundhedscenter	838,3	804,7	837,9	837,9	837,9	837,9
Århus Universitetshospital, Skejby	1.899,2	2.000,9	2.028,7	2.028,7	2.028,7	2.028,7
Regionshospitalet Viborg, Skive og Kjellerup	1.551,0	1.514,8	1.526,0	1.526,0	1.526,0	1.526,0
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus	3.237,8	3.387,5	3.427,3	3.427,3	3.427,3	3.427,3
Friklinikken, Brædstrup	45,7	55,9	58,0	58,0	58,0	58,0
Fælles puljer 2)	1.763,5	1.303,5	1.151,3	1.151,3	1.151,3	1.151,3
Fælles udgifter/indtægter i øvrigt		796,7	602,0	602,0	602,0	602,0
Uudmøntet realvækst			268,4	268,4	268,4	268,4
Uudmøntet balancetiltag			-95,3	-95,3	-95,3	-95,3
Uudmøntet DUT-reguleringer			-8,8	-8,8	-8,8	-8,8
Hospitaler mv. i alt	12.836,3	13.604,8	13.327,9	13.327,9	13.327,9	13.327,9
Primær Sundhed m.v.						
Medicin	1.613,9	1.685,6	1.585,4	1.585,4	1.585,4	1.585,4
Primær Sundhed i øvrigt	3.058,0	2.813,6	3.022,3	3.022,3	3.022,3	3.022,3
- heraf puljer		20,4	22,8	22,8	22,8	22,8
Primær Sundhed mv. i alt	4.671,9	4.499,2	4.607,7	4.607,7	4.607,7	4.607,7
Sundhed ekskl. administration	17.508,2	18.104,0	17.935,6	17.935,6	17.935,6	17.935,6
Administration, Sundhed	118,2	119,2	108,5	108,5	108,5	108,5
Sundhed i alt, inkl. adm. & leasing	17.626,5	18.223,2	18.044,1	18.044,1	18.044,1	18.044,1

De betydelige udsving, der viser sig for enkelte hospitaler i tabel 6, afspejler konteringsforholdene omkring igangværende anlægsarbejder. Eksempelvis er reduktion fra Budget 2009 til Budget 2010 for Hospitalsenheden Vest en afspejling af konteringsmæssige forhold, der relaterer sig til opgørelsen af de omkostningsbaserede og ikke udgiftsbaserede bevillinger, hvorfor ændringerne i tabellens tal ikke udtrykker den driftsøkonomiske betydning. Baggrunden for tallene vil blive yderligere beskrevet i en opdateret udgave.

Aktivitetsforudsætninger og produktivitetskrav

Det eksterne aktivitetskrav til 2010 i økonomiaftalen opgøres ved følgende metode:

- Den præsterede aktivitet i 2009, opgjort i taksterne for 2010.
- Hertil en forudsat aktivitetsstigning på 3,5 procent fra 2009 til 2010.
    - Heraf udgør produktivitetskravet 2 %.
- Der korrigeres for nettobudgetvirkninger af finansloven for 2010.
- Den aktivitetsmæssige værdi af de statslige aktivitetsafhængige midler for 2010 fratrækkes for at danne baseline.

Det betyder, at regionen optjener den samlede aktivitetsafhængige pulje ved en aktivitet svarende til aktiviteten i 2009 tillagt 3,5 % (korrigeret for nettobudgetvirkninger).

Det interne aktivitetskrav i 2010

Det overordnede produktivitetskrav fra 2009 til 2010 fastsættes til 2 %, som skævdeles mellem hospitalerne efter produktivitetsindeks.

Aktivitetskravene opgøres ved følgende metode:

- Aktiviteten i 2009, opgjort i takstsystem 2010.
- Der tillægges differentieret produktivitetskrav fra 2009 til 2010 på gennemsnitligt 2 procent. Dette differentieres mellem hospitalerne, som beskrevet i takstmodel 2009.
- Der korrigeres for kapacitetsmæssige tilpasninger i forbindelse med besparelser og tilførsel af nye midler. Det er væsentligt at de samlede korrektioner ikke må påvirke produktivitetsniveauet på det enkelte hospital i nedadgående retning.

Produktivitetskrav
Der foreslås en fortsættelse af modellen fra de seneste år, således at det samlede produktivitetskrav differentieres mellem hospitalerne afhængig af det faktiske produktivitetsniveau i den landsdækkende produktivitetsopgørelse.

Det betyder samtidig, at differentieringen er fastsat på baggrund af beregninger på 1 år gamle data, men det forventes at billedet vil være nogenlunde det samme, når næste version af produktivitetsopgørelsen offentliggøres kort før julen 2009. Viser den endelige produktivitetsopgørelse for 2008 væsentlige ændringer i de enkelte hospitalers placering kan produktivitetskravet tages op til fornyet beslutning.

Den konkrete model for produktivitetskravet vil indgå i takstmodellen 2010.

Takststyringsmodel 2010
Overordnet set vil takststyringsmodellen for 2010 svare til takststyringen i 2009.

Der afsættes i budget 2010 en pulje på ca. 110 mio. kroner til udbetaling for meraktivitet.

Basislinjerne for 2010 beregnes som beskrevet ovenfor i afsnit om aktivitetskrav.

Principperne for takstmodel 2010 udarbejdes, så modellen vedtages som en del af det samlede budget 2010.

I nedenstående tabel 7 er opstillet en ramme for nogle af de væsentligste nøgletal, som anvendes til at beskrive aktiviteten på hospitalerne.

Tabellens indhold er dog foreløbige, idet tallene beskriver et udgangspunkt for Budget 2010 i form af aktivitetstallene for Budget 2009 fremskrevet med bl.a. produktivitetskravet på 2 % fra Økonomiaftalen for 2010.

Rent styringsmæssigt er de primære aktivitetstal DRG-værdien. Tallene nedenfor er dog foreløbige og skal genberegnes når den endelige aktivitet for 2009 kendes, og når DRG-takstsystemet for 2010 er kendt, og stillet til rådighed for regionerne.

Tabel 7: Udvalgte nøgletal for den forventede aktivitet

Aktivitetsmål	Udskrevne	Besøg	Liggetid	DRG-værdi
Horsens	19.708	153.813	4,2	868.740
Randers	32.811	186.238	3,9	1.091.715
Vest	49.906	261.471	4,0	1.950.432
Silkeborg	18.285	106.000	4,3	785.000
Skejby	36.972	183.486	3,6	1.722.066
Viborg	39.400	247.750	3,9	1.479.620
Århus	65.767	522.210	3,6	3.300.567
Friklinikken, Brædstrup	0	17.011	1,0	79.807
Hospitalerne i alt	**262.849**	**1.677.979**		**11.277.947**

Note: DRG-værdien for hospitalerne omfatter alle behandlinger og patienter uanset bopæl.
Hospitalernes samlede DRG-værdi kan derfor ikke sammenlignes med opgørelse af den statslige aktivitetspulje, der alene er baseret på, at patienten har bopæl i Region Midtjylland.
Den samlede DRG-værdi på 11.277,9 mio. kroner kan stilles over for, at den tilsvarende DRG-værdi i 2009-budgettet udgør 11.001,3 mio. kr. Disse opgørelser kan dog ikke umiddelbart sammenlignes, da 2009-budgettet er opgjort med takstsystem 2008 og 2010-budgettet er opgjort med takstsystem 2009. Endelig er konsekvenserne af besparelserne ikke indarbejdet i tallene.

Konsekvenserne af besparelserne i 2009 er ikke indarbejdet på aktivitetssiden i Budget 2010. Konsekvenserne vil blive indarbejdet i den første økonomirapportering i 2010.

2.6 Forslag til budget for det behandlingspsykiatriske område inkl. administration

I nedenstående tabel er de overordnede budgetrammer beskrevet i afsnit 2.4 specificeret i forhold til det behandlingspsykiatriske område.

Tallene i tabel 8 er modsat tallene i afsnit 2.4 opgjort efter det omkostningsbaserede budget- og regnskabsprincip, hvorfor tallene ikke umiddelbart kan sammenlignes. Regionen skal jf. Budget- og Regnskabssystemet for regioner afgive omkostningsbaserede bevillinger, mens den overordnede udgiftsramme skal afstemmes i forhold til Økonomiaftalens udgiftsbaserede principper.

Tabel 8: Forslag til nettobevillinger Budget 2010 og overslagsår 2011-2013
(Omkostningsbaseret)

Mio. kr. (2010-pl)	Regnskab 2008	Budget 2009	Budget 2010	Budgetoverslag 2011	2012	2013
Behandlingspsykiatrien (udgifter)						
Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center	247,1	241,7	249,0	249,0	249,0	249,0
Voksenpsykiatrien	1.052,6	1.056,0	1.049,6	1.049,6	1.049,6	1.049,6
Andre sundhedsudgifter	18,7	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0
Fælles udgifter/indtægter samt adm.	1,6	42,7	72,6	72,6	72,6	72,6
Uudmøntet budgetreduktion			-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Behandlingspsykiatrien i alt (udgifter)	**1.320,0**	**1.362,4**	**1.389,2**	**1.389,2**	**1.389,2**	**1.389,2**
Kalkulatoriske omkostninger	40,7	53,0	-3,9	-3,9	-3,9	-3,9
Behandlingspsykiatri i alt (omkost.)	**1.360,7**	**1.415,4**	**1.385,3**	**1.385,3**	**1.385,3**	**1.385,3**

Aktivitetsforudsætninger
Tabel 9 opsummerer en række af de væsentligste nøgletal, som anvendes til at beskrive den forventede aktivitet inden for behandlingspsykiatrien.

Tabel 9: Udvalgte nøgletal for den forventede aktivitet under behandlingspsykiatri

Aktivitetsmål, budget 2010	Sengedage	Belægning i procent	Ambulante besøg	Personer i kontakt
Behandlingspsykiatri				
Børn og unge	16.096	90%	25.335	4.180
Voksenpsykiatrien	149.796	90%	124.801	19.000
Tilbud under behandlings-psykiatri i alt	**165.892**	**90%**	**150.136**	**23.180**

Den forventede aktivitet inden for det behandlingspsykiatriske område omfatter 165.892 sengedage ved en gennemsnitlig belægning på tværs af områderne på 90 %. Det forventede sengedagsforbrug svarer til 455 senge. Sengedagstallet falder med 6.537 sengedage svarende til, at der forventes anvendt 18 færre senge. Faldet skyldes, at reduktionen på baggrund af budgetforliget i forbindelse med vedtagelsen af budget 2009 kun kunne realiseres delvis i 2009. I budgetforliget er indføjet, at sengekapaciteten igen vurderes i forbindelse med psykiatri-planredegørelsen i 2010.

Herudover forventes 150.136 ambulante besøg. Antal ambulante besøg tager udgangspunkt i regnskabstallene for 2008 med ændringer som følge af omlægninger i 2009 og en tilvækst fra 2009 til 2010 på 7.205 besøg. Dette skyldes dels omlægninger på baggrund af vedtagelsen af Psykiatriplanen, dels indførelse af udrednings- og behandlingsret for børn og unge. Endelig forventes 23.180 personer at være i kontakt med behandlingspsykiatrien, hvilket er en stigning på 250 personer i forhold til budget 2009.

3. Forslag til Budget 2010 for socialområdet

Socialområdet er specialiseret i en indsats for voksne og en indsats for børn og unge. Området er organiseret i et Center for Voksensocialområdet og et Center for Børn, Unge og Specialrådgivning. Centrene varetager således administrationen, bortset fra den overordnede administration og tilsyn for alle tilbud i Region Midtjylland, som regionen udbyder.

Regionens leverandøransvar over for kommunerne fastsættes i den årlige rammeaftale med hensyn til, hvilke tilbud regionen kan udbyde og til hvilke takster. Taksterne skal finansiere alle udgifter, der kan henføres til tilbuddet. Der indregnes således tilbuddets driftsomkostninger, udviklingsomkostninger, udgifter til dokumentation og tilsyn med tilbuddene, direkte og indirekte administrative udgifter, kapitalomkostninger og udgifter til tjenestemandspensioner.

Rammeaftalen for 2010 behandles af Kontaktudvalget den 28. august 2009. Kommunalbestyrelserne og Regionsrådet har frist til den 15. oktober 2009 for endelig godkendelse af rammeaftalen. Tilsvarende er indmeldingsfrist for takster den 15. oktober 2009.

Det fremlagte budgetforslag er naturligvis med forbehold for den endelige godkendelse af rammeaftalen, ligesom der frem til 15. oktober 2009 vil kunne ske mindre justeringer på taksterne, som vil give ændringer i bruttoomkostningerne, men netto vil der ikke være ændringer, idet omkostningerne vil være 100 % kommunalt finansieret.

Tabel 10: Forslag til Budget 2010 og budgetoverslagsårene 2011-2013

Mio. kr. (2010-pl)	Regnskab 2008	Budget 2009	Budget 2010	Budgetoverslag 2011	2012	2013
Socialområdet (omkostninger)						
Center for Børn, Unge og Specialrådgivning	648,0	488,2	504,0	504,0	504,0	504,0
Center for Voksensocial	830,3	667,6	542,3	542,3	542,3	542,3
Fælles udgifter/indtægter	15,4	22,5	20,7	20,7	20,7	20,7
Administration for socialområdet	33,2	35,4	35,2	35,2	35,2	35,2
Socialområdet i alt	**1.526,9**	**1.213,7**	**1.102,2**	**1.102,2**	**1.102,2**	**1.102,2**

Tabel 11 opsummerer den forventede aktivitet inden for det sociale område fordelt på boformer (døgnpladser) og aktivitetstilbud m.v. (dagpladser).

Tabel 11: Udvalgte nøgletal for den forventede aktivitet for sociale tilbud

Aktivitetsmål, budget 2010	Boformer (pladser)	Aktivitets-tilbud m.v.
Socialområdet		
Center for Børn og Unge*	405	373
Center for Voksensocial	585	557
Socialområdet i alt	**990**	**930**

* Eksklusivt rådgivningstilbud under kommunikationsområdet, samt specialrådgivning.

Den forventede aktivitet inden for det sociale område omfatter i alt 990 pladser i boformer og 930 pladser i aktivitets- og dagtilbud, hvilket er et fald på 104 døgnpladser og 110 dagpladser i forhold til 2009. Faldet skyldes kommunale overtagelser af sociale tilbud indenfor driftsområderne voksensocial- og socialpsykiatri, som falder med 122 pladser i boformer og 123 pladser i aktivitetstilbud. For børne- og ungeområdet er der tale om en mindre tilvækst i pladstallet.

4. Forslag til Budget 2010 for Regional Udvikling

Økonomiaftale 2010 indeholdt ingen realvækst til regional udvikling, mens der er 2 reguleringer i medfør af Lov- og cirkulæreprogrammet (DUT-reguleringer), som tilsammen løfter regionens ramme med i alt 22,5 mio. kr.

Den første DUT-regulering vedrører ændring i lov om afgift af lønsum mv., og indebærer en kompensation via bloktilskuddet for, at regionen ikke længere får refusion for udgifter til lønsumsafgift i relation til kollektive trafikselskaber. DUT-reguleringen på 7,5 mio. kr. tilføres derfor den kollektive trafiks ramme. Den anden DUT-regulering på 15,1 mio. kr. er knyttet til et endnu ikke vedtaget lovforslag omkring ændring af momsloven. Da der "kun" er tale om et lovforslag foreslås DUT-reguleringen hensat i en "DUT-reserve" med henblik på senere udmøntning, enten i forbindelse med udredningen under budgetlægningen eller senere.

Forslag til Budget 2010 er vist i tabel 12 på næste side. En mere detaljeret beskrivelse af budgetforslagets elementer, budgetoverslagsårene 2011-2013 og budgetforslagets materielle vilkår vil indgå i budgetbemærkningerne til Regionsrådets 1. behandling.

Tabel 12: Forslag til Budget 2010 for Regional Udvikling

Mio. kr.	Regnskab 2008	Budget 2009	Budget 2010	Budgetoverslagsår 2011	2012	2013
UDGIFTER						
Kollektiv trafik	**248,979**	**357,144**	**246,166**	**236,715**	**236,715**	**236,834**
Bestillerbidrag til Midttrafik	247,049	287,762	236,137	227,728	219,453	219,572
Finansiering af Midttrafiks underskud 2007-2008		51,700				
Udskydning af spareplan (budgetforlig)		15,510	-7,234	-8,275		
Pulje til imødegåelse af "cross-boarder leasing"			15,089	15,089	15,089	15,089
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	1,930	2,171	2,173	2,173	2,173	2,173
Erhvervsudvikling	**120,522**	**145,897**	**173,732**	**173,732**	**173,732**	**186,833**
Projekter under erhvervsudvikling	67,338	103,400	131,200	131,200	131,200	144,300
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	53,720	40,740	40,831	40,831	40,831	40,831
Hensættelser til tjenestemandspension	-0,536	1,758	1,702	1,702	1,702	1,702
Miljø	**73,595**	**61,554**	**71,856**	**71,856**	**71,856**	**77,710**
-jordforurening	47,287	34,742	45,056	45,056	45,056	50,910
-råstoffer	1,179	1,861	1,860	1,860	1,860	1,860
-planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	24,700	24,661	24,570	24,570	24,570	24,570
-hensættelser til tjenestemandspension	0,429	0,290	0,369	0,369	0,369	0,369
Den Regionale UdviklingsPlan(1)	**0,000**	**0,000**	**6,778**	**6,778**	**6,778**	**6,786**
Den Regionale Udviklingsplan		0,000	4,082	4,082	4,082	4,082
Pulje til konsulentbistands		0,000	2,696	2,696	2,696	2,704
Regional Udvikling i øvrigt	**27,986**	**33,272**	**35,241**	**35,241**	**35,241**	**40,341**
Den Regionale Udviklingsplan (1)	0,643	4,033	0,000	0,000	0,000	0,000
Kulturel virksomhed	7,506	7,445	10,500	10,500	10,500	12,000
Uddannelse	16,727	18,095	23,219	23,219	23,219	26,818
-uddannelsesopgaver	*14,476*	*14,579*	*19,700*	*19,700*	*19,700*	*23,300*
-planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	*2,252*	*3,516*	*3,519*	*3,519*	*3,519*	*3,519*
Diverse udgifter og indtægter	3,110	3,700	1,523	1,523	1,523	1,523
-pulje til konsulentbistand (1)	*0,751*	*2,068*	*0,000*	*0,000*	*0,000*	*0,000*
-HR-pulje	*0,643*	*0,891*	*0,785*	*0,785*	*0,785*	*0,785*
-AES	*0,536*	*0,763*	*0,738*	*0,738*	*0,738*	*0,738*
- Diverse indtægter og udgifter	*1,179*					
Forventede periode forskydninger (2)		**-63,131**	**14,731**	**24,182**	**24,182**	**0,000**
Regional Udvikling (ekskl. Fælles formål)	**471,082**	**517,200**	**548,505**	**548,504**	**548,504**	**548,505**
Fælles formål inkl. finansielle udgifter	8,000	9,050	8,983	8,983	8,983	8,983
Regional Udvikling i alt	**479,082**	**526,250**	**557,488**	**557,488**	**557,488**	**557,488**
INDTÆGTER						
Bloktilskud	354,017	347,500	383,510	383,510	383,510	383,510
Tilskud fra kommuner	139,205	146,500	150,478	150,478	150,478	150,478
Mellemregional kompensation for dieselafgift m.m.		23,500	23,500	23,500	23,500	23,500
Midlertidig udligning dieselafgift (50% i 2009)		8,500				
Regional Udvikling i alt	**493,222**	**526,000**	**557,488**	**557,488**	**557,488**	**557,488**

5. Forslag til Budget 2010 for Fælles formål og Administration

Økonomiaftalen for 2010 indeholder ikke direkte løft for det fælles administrative område. Indirekte sker der dog et teknisk løft på 13,8 mio. kr. vedrørende tjenestemandspensioner, idet det fælles administrative område i relation til sundhedskredsløbet er forbundet med

Økonomiaftalens udgiftsbaserede principper. Budgetlægningen for det fælles administrative område er dog – som resten af regionens budgetter – baseret på det omkostningsbaserede princip, hvorfor det tekniske løft vedrørende tjenestemandspensioner ikke indebærer en reel udvidelse af den fællesadministrative ramme, idet der sker en tilsvarende reduktion i forpligtelserne vedrørende tjenestemandspensioner. Bevægelsen vedrørende tjenestemandspensionerne skal ses i nedenstående tabel 14 ved sammenligning af budget 2009
og budget 2010 kolonnerne for tjenestemandspensioner.

Budgetteringen af tjenestemandspensionerne er sket på Økonomiaftaleniveau.

Tabel 13: Udviklingen fra Budget 2009 til forslag til budget 2010

A.	**Fælles formål og administration 2009**	**420,6**
B.	**Realvækst og omplaceringer i alt**	**43,6**
	Regionsrådsvalg	-5,2
	Omplacering m.v. mellem sektorområder	16,1
	Kalkulatoriske omkostninger bergenet efter regnskab	24,0
	Forøgelse af IT-udgifter	15,0
	Produkt.krav	-5,0
	Negativ p/l rul samt andel af IT-besparelse	-1,3
C.	**Fællesområdet i alt, driftsbudget 2010 (A + B)**	**464,2**

Som følge af ekstra udgifter til regionsrådsvalget i 2009 reduceres med 5,2 mio. kr. På baggrund af organisationsændringer er der fra Sundhed overført 14,9 mio. kr. og fra Psykiatri og Social 1,2 mio. kr. til Fælles formål og Administration.

De kalkulatoriske omkostninger er beregnet ud fra regnskab 2008, hvilket har medført en nettostigning på 24 mio. kr. Nettostigningen er sammensat af forøgede omkostninger bl.a. som følge af indregning af hensættelse til feriepenge og forrentning samt indregnede mindre omkostninger som følge af statuskonteringer vedr. anlægsaktiver anlægsaktiver.

Tabel 14: Forslag til nettobevillinger Budget 2010 og budgetoverslag 2011-2013

Mio. kr., p/l 2010	Regnskab 2008	Budget 2009	Budget 2010	Budgetoverslag 2011	2012	2013
Direktionen	**9,104**	**12,356**	**11,711**	**11,711**	**11,711**	**11,711**
Fællesstabe i alt	**462,156**	**389,567**	**445,347**	**449,847**	**445,247**	**445,247**
Regionssekretariatet	68,978	59,718	76,671	81,171	76,571	76,571
Koncern HR	46,739	66,610	61,210	61,210	61,210	61,210
Koncernøkonomi	89,265	84,346	108,440	108,440	108,440	108,440
It	237,742	156,341	176,702	176,702	176,702	176,702
Koncern Kommunikation	19,432	22,552	22,324	22,324	22,324	22,324
Ikke fordelt:						
Negativ p/l-rul			-1,038	-1,038	-1,038	-1,038
Afledt besparelse (IT)			-0,324	-0,324	-0,324	-0,324
Besparelse - produkt.krav			-5,000	-5,000	-5,000	-5,000
Fælles administration i alt	**471,260**	**401,923**	**450,696**	**455,196**	**450,596**	**450,596**
Politisk organisation	**12,875**	**18,707**	**13,459**	**13,459**	**13,459**	**13,459**
Tjenestemandspensioner	**29,591**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Udbetaling		41,603	55,403	73,000	86,000	99,000
Reduktion i forpligtigelse		-41,603	-55,403	-73,000	-86,000	-99,000
Fælles formål og adm. i alt	**513,726**	**420,630**	**464,155**	**468,655**	**464,055**	**464,055**

På Forretningsudvalgets møde den 23. juni 2009 blev sagen med forslag til gennemførelse af en økonomi og konsolideringsplan på IT-området og dermed IT-afdelingens budget udsat. Når planen herunder en årlig forøgelse af IT-afdelingens nettobudget med 15 mio. kr. i perioden 2010 – 2012 finansieret ved indhentning af konsoliderings- og rationaliseringsgevinster i driften er indarbejdet i forslag til Budget 2010, sker dette med forbehold for planens godkendelse i Regionsrådet.

Der reduceres med en besparelse på 5,3 mio. kr. i relation til gennemførelse af et 2 % produktivitetskrav og medfinansieringen af IT-planen samt et negativt p/l rul på 1 mio. kr.

6. Finansielle poster (nettorente/langfristet gæld og afdrag samt låneoptag/leasing)

6.1 Nettorenter

Regions Midtjyllands renteindtægter kommer fra regionens likvide formue, som dels er placeret på regionens bankkonto, der forrentes med Nationalbankens rente på indskudsbeviser, og som dels er investeret i henhold til regionens finansielle politik.

Budgetteringen af renteindtægter er behæftet med en del usikkerhed, da renteindtægterne er afhængige af det fremtidige renteniveau på det finansielle marked. I Budget 2010 er det forudsat, at regionens gennemsnitslikviditet forrentes svarende til et obligationsafkast på 3 pct. årligt. Det betyder, at renteindtægterne for 2010 er skønnet til 18,7 mio. kr., eftersom der er regnet med en gennemsnitlig likviditet i 2010 på ca. 620 mio. kr.

I 2008 blev en del af likviditeten placeret i en formueplejeaftale og ud over den budgetterede forrentning kan afkastet af aftalen vise sig som en ændring i de likvide aktiver, som følge af kursreguleringer. I forbindelse med formueplejeaftalen skal der betales et performance-afhængigt gebyr af nettoafkastet. Gebyret hertil finansieres af de øgede renteindtægter, som formueplejeaftalen i 2010 forventes at give.

Grundlaget for beregningen af Region Midtjyllands renteudgifter i 2010 er dels den langfristede gæld, som regionen har overtaget fra amterne og dels den gæld, som regionen har optaget i perioden 2007 - 2009. Hertil kommer renteudgifter vedrørende de lån, som forventes optaget i 2010 på baggrund af økonomiaftalen for 2010 og forudsætningerne heri. Renteudgifterne er beregnet ud fra vilkårene for de enkelte lån. For de variabelt forrentede lån er det forudsat, at renten vil stige med ca. 1,7 procentpoint fra primo 2010 til ultimo 2010. På baggrund af disse forudsætninger er renteudgiften for 2010 beregnet til 172,1 mio. kr.

Der er for den langfristede gæld indgået en gældsplejeaftale, hvor der årligt skal betales et gebyr på 40.000 kr. samt en provisionsbetaling. Det forudsættes i Budget 2010, at gebyret og provisionsbetalingen finansieres af de forventede mindskede renteudgifter vedrørende gældsplejeaftalen.

På baggrund af ovenstående er nettorenteudgiften i 2010 budgetteret til 153,4 mio. kr.

Nettorenteudgiften skal fordeles på de tre finansieringskredsløb i Region Midtjylland.

I følge Budget- og regnskabssystem for regioner skal hovedkonto 2 belastes med forrentningen af det likviditetsmæssige mellemværende i forhold til regionen. I Budget 2010 er forrentningen af det likviditetsmæssige mellemværende beregnet til 24,8 mio. kr., idet aktivmassen er skønnet til 893 mio. kr. og forrentningen sat til 2,75 % p.a. (diskontoen 1. maj 2009 plus 1 procentpoint). Efter fordelingen af de 24,8 mio. kr. til hovedkonto 2 skal der ikke ske yderligere fordeling til denne hovedkonto.

De resterende nettorenteudgifter på hovedkonto 5 fordeles på hovedkonto 1 og 3 under hensyntagen til de to aktivitetsområders belastning af rentekontoen. Fordelingsnøglen og fordelingen af nettorenteudgifterne på de tre finansieringskredsløb fremgår af tabel 15.

Tabel 15: Fordeling af nettorenteudgifter i budget 2010

Mio. kr., 2010-pris- og lønniv.	Beløb til fordeling	Sundhed	Social og Specialund.	Regional Udvikling	I alt
Nettorenteudgifter	153,4	125,8	24,8	2,8	153,4
Fordeling af nettorenter i 2010		**125,8**	**24,8**	**2,8**	**153,4**
Fordelingsnøgle		**97,8%**		**2,2%**	**100,0%**

6.2 Langfristet gæld og afdrag samt låneoptag

Der er budgetteret med, at regionen primo 2010 har en langfristet gæld på 4.173,5 mio. kr., når der er taget højde for den gæld, som der forventes overført til kommunerne i forbindelse med kommunernes overtagelse af sociale tilbud i 2010 (ekskl. leasinggæld, gæld vedr. almene

boliger og spormodernisering). Regionens gæld for budgetåret 2010 fremgår af nedenstående tabel 16.

Af den samlede gæld på 4.173,5 mio. kr. er der afdragsfrie Hypotekbanklån for 262,1 mio. kr. og rente- og afdragsfrie lån vedr. udskudt skat i amterne for 233,4 mio. kr.

Det er beregnet, at Region Midtjylland ultimo 2010 har en langfristet gæld på 4.723,5 mio. kr., når der optages nye lån for 767,8 mio. kr. i 2010, og der bliver betalt afdrag for 217,8 mio. kr. som budgetteret. Afdragene på lånene i 2010 er beregnet ud fra vilkårene for de enkelte lån. Afdragene fordeles med 29,8 mio. kr. til social- og specialundervisningsområdet 2 og 188 mio. kr. til sundhedsområdet.

Tabel 16: Langfristet gæld (ekskl. leasinggæld og almene boliglån)

	Langfristet gæld primo 2010	**Nye lån i 2010**	**Afdrag i 2010**	**Renter i 2010**	**Langfristet gæld Ultimo 2010**
Ordinær gæld (1)	3.678,0	767,8	217,8 (2)	156,8 (2)	4.228,0
Hypotekbanklån	262,1			15,3	262,1
Lån vedr. udskudt skat	233,4			0,0	233,4
I alt	**4.173,5**	**767,8**	**217,8**	**172,1**	**4.723,5**

(1) Det er forudsat, at regionen primo 2010 overdrager 73,2 mio. kr. i langfristet gæld til kommunerne i forbindelse med overtagelse af sociale tilbud. Den ordinære gæld er ekskl. leasinggæld, almene boliglån (primo 2010 skønnet til 93,8 mio. kr.) og lån vedr. spormodernisering.

(2) Der indgår ikke afdrag og forrentning af det nye låneoptag vedrørende egenfinansiering kvalitetsfond og elspareprojekter, idet det forudsættes, at disse finansieres ved endnu ikke udmøntede driftsbesparelser eller reduktioner i den fremtidige anlægsramme.

Som det fremgår af tabel 16, så er der i 2010 budgetteret med optagelse af lån på markedsvilkår for 767,8 mio. kr. Det drejer sig om lån til følgende:

- Lån til afdrag på sundhedsområdet i 2010 (239,0 mio. kr.)
- Lån vedr. overgangsordningen 2010 (127,3 mio. kr.)
- Lån til medico-teknisk udstyr (42,4 mio. kr.)
- Lån vedr. omfordeling af bloktilskud (200,0 mio. kr.)
- Lån vedr. egenfinansieringsdelen af anlægsprojekter med tilskud fra Kvalitetfonden (68,1 mio. kr.)
- Lån vedr. elpuljeprojekter (91,0 mio. kr.)

I Økonomiaftalen for 2010 er der ligesom i økonomiaftalerne for de tre foregående år ikke afsat midler til afdrag, men der kan i stedet gives dispensation til refinansiering af afdrag i 2010. I Budget 2010 er det forudsat, at Region Midtjylland i 2010 søger om dispensation til at optage et lån vedrørende afdragene i 2010. I Økonomiaftale 2010 er fastlagt en samlet låneramme for afdrag på landsplan på 500 mio. kr., som de 5 regioner kan ansøge vedrørende lån til refinansiering af afdrag. Kriterierne for fordeling af rammen er endnu ikke fastlagt.

I følge en aftale mellem regionerne i forbindelse med Økonomiaftale 2009 har Region Midtjylland mulighed for at øge udgiftsrammen svarende til overgangsordningen. Finansieringen hertil forudsættes at ske via lån efter lånedispensation fra Indenrigs- og Socialministeriet.

Der er i Økonomiaftalen afsat en låneramme på 200 mio. kr. i 2010 til anskaffelse af medico-teknisk udstyr m.v., heraf er Region Midtjyllands andel 42,4 mio. kr. Det forudsættes, at Region Midtjylland udnytter lånemuligheden på 42,4 mio. kr. i 2010.

Det forventes, at "Finansieringsudvalgets analyse af de socioøkonomiske kriterier til fordeling af regionens bloktilskud" vil føre til en omfordeling af bloktilskuddet fra og med 2011 og at omfordelingen vil tilføre Region Midtjylland ca. 200 mio. kr. Regionen vil søge om dispensation til et låneoptag på 200 mio. kr. i 2010 svarende til omfordelingen af bloktilskuddet til Region Midtjylland.

6.3 Leasing

Budgettet skal indeholde oplysninger om regionens forventede finansielle leasinggæld og leasingydelsernes belastning af budgettet.

Ifølge åbningsbalancen for Region Midtjylland så overtog regionen i 2007 en leasinggæld på 461,4 mio. kr. som i perioden 2007-2009 er blevet afdraget med ca. 358,5 mio. kr. Gælden primo 2010 forventes imidlertid at blive på 233 mio. kr., som følge af budgetforliget for 2009, hvor det blev aftalt, at der i 2009 skulle oprettes en leasingramme på 130 mio. kr. til indgåelse af leasingaftaler. Skønnet er ekskl. de decentrale leasingaftaler.

Leasingrammen på de 130 mio. kr. afdrages lineært over 5 år og med det første afdrag i 2010. Ud over den nye leasingramme er hovedparten af de leasingaftaler, som Region Midtjylland har primo 2010 centrale leasingaftaler, der er overtaget fra de tidligere amter jf. tabel 16.

Region Midtjylland har fra Århus Amt overtaget leasinggæld vedrørende teknologihandlingsplaner, EPJ-projekter, fibernet og trykkeriudstyr. Regionen har fra Viborg Amt overtaget leasinggæld vedrørende røntgenudstyr og fra Ringkøbing Amt leasinggæld vedrørende CT-scanner og el-senge.

Tabel 17: Leasingydelser på centrale leasingaftaler i budget 2010 og budgetoverslag 2011-2013

Mio. kr.	Regnskab 2008	Budget 2009	Budget 2010	Budgetoverslagsår 2011	2012	2013
1. Teknologihandlingsplaner	44,7	45,1	29,7	11,6	0,0	0,0
2. EPJ	58,4	52,8	12,4	5,2	0,0	0,0
3. Fibernet og it-udstyr	4,2	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
4. Trykkeriudstyr	1,5	2,0	0,7	0,5	0,5	0,5
5. Røntgenudstyr	3,0	3,8	3,8	3,8	0,0	0,0
6. CT scanner og el-senge	2,0	3,5	3,4	3,4	3,0	0,0
Delsum (leasingydelser fra amterne)	**113,8**	**111,9**	**54,7**	**29,2**	**8,2**	**5,2**
7. Leasingramme 130 mio. kr.		9,0	31,1	31,1	31,1	31,1
Leasingydelser i alt	**113,8**	**120,9**	**85,8**	**60,3**	**39,3**	**36,3**

Som det fremgår af tabel 17 er der til betaling af ydelser på den centrale leasinggæld indarbejdet i alt 85,8 mio. kr. i Budget 2010, hvoraf 54,7 mio. kr. vedr. ydelser på leasinggæld overtaget fra amterne fordelt med ca. 3,8 mio. kr. til renteomkostninger og 50,9 mio. kr. til afdrag. I alt forventes renteomkostningerne i 2010 at være på ca. 6 mio. kr. og afdragene på 79,8 mio. kr. Med afdrag i 2010 på 79,8 mio. kr. vil leasinggælden ultimo 2010 være på 153,2 mio. kr., såfremt leasinggælden primo 2010 er 233 mio. kr.

De centrale leasingydelser er budgetteret under Sundhedsområdet.

7. Likviditetsvirkningen for Budget 2010

Der budgetteres ikke med kassefinansiering i forslag til Budget 2010, hvorfor det fremlagte budgetforslag er likviditetsneutralt, idet de beregnede udgifter/omkostninger modsvares af indtægter og låneoptag. I forbindelse med sidstnævnte forudsættes, at der opnås lånedispensation til det indarbejdede låneoptag.

I vedlagte bilag G er nærmere redegjort for likviditetsberegningerne samt forudsætningerne for disse.

Beregningen viser med afsæt i en beregnet ultimo beholdning 2009 på -200,5 mio. kr., at ultimo beholdningen 2010 vil være 11,5 mio. kr.

Gennemsnitslikviditeten, der beregnes som gennemsnittet af den daglige saldo over et år, er beregnet til at være ca. 620 mio. kr. ultimo 2010.

Under de givne forudsætninger opfylder regionen kassekreditreglen, som forudsætter en positiv gennemsnitlikviditet.